

7. razred osnovne škole
Modul - Prevencija ovisnosti
Rizične situacije „Izazovi i izbori“

Cilj sata razrednika:

razvijati i unapređivati vještinu donošenja odluka u vršnjačkim odnosima

Ishodi učenja

- Dobiti uvid u to što u životu biramo, a što ne biramo
- Vidjeti mogućnosti promjene percepcije (pogleda) onog, za što vjerujemo da ne biramo
- Prepoznati razlike između dobrih i loših izbora
- Prepoznati mogućnosti povećanja dobrih izbora
- Shvatiti da su zasluge i odgovornost za izbore uvijek pod našom voljnom kontrolom
- Razumjeti da druge, nama bliske osobe mogu imati drugačije poglede i vidjeti što je naša uloga kada shvatimo da rade protiv sebe i svog zdravlja

Dob: VII. razred (primjenjivo i na stariju dob učenika)

Trajanje: 45 minuta

Potreban materijal:

- priprema radionice
- priča R. Bacha „Sedamnaest“
- papir A4, olovke
- protokol argumenti

Sadržaj – opis aktivnosti

Uvodna vježba: Sve što biram i ne biram 20'

Cilj vježbe: uvod u glavnu temu, povećanje svjesnosti o našim izborima (na što ćemo se vraćati i pozivati u glavnom dijelu vježbe)

Uputa učenicima:

Podijelite papir na dva dijela pa na jednom dijelu papira napišite sve ono za što vjerujete da sami birate, a na drugom sve ono za što vjerujete da ne birate.

U manjim grupama 3-4 učenika (ovisno o broju učenika u razredu) napravite zajedničku listu izbora i listu neizbora **10'**

Učenici izvještavaju, a učitelj se kod izvještavanja više bavi „neizborima...”

Npr.

- ako ne biraš loše ocjene, biraš li hoćeš li doći u školu spreman ili nespreman,
- ako ne biraš roditelje ili učitelje, biraš li kakav ćeš odnos imati s njima,
- ako ne biraš spol, biraš li hoćeš li biti zadovoljan ili nezadovoljan u svojoj koži,
- ako ne biraš vrijeme smrti, biraš li kako ćeš brinuti o svom zdravlju,
- ako ne biraš državu u kojoj živiš, biraš li hoćeš li je voljeti ili ne,
- ako ne biraš boju očiju, oblik nosa ili ušiju, možeš li izabrati oljeti svoje tijelo,
- ako nisi birao ime, možeš li izabrati i voljeti ga? Ako nisi njime zadovoljan, možeš li ga ipak jednom mijenjati ili izabrati neki nadimak? **10'**

Glavna aktivnost PRIČA 25'

Učitelj najavljuje temu pitajući učenike jesu li čuli za pisca Richarda Bacha, pita ih koju su njegovu knjigu pročitali, sjećaju li se o čemu piše u knjizi Galeb Jonathana Livingstona.

Nakon toga im kaže: Priča koju ću vam sad pročitati na neki je način priča o slobodi

Richard Bach: Sedamnaest

U doba adolescencije sve vrijednosti ponovo prolaze ispit. «Znam što ćemo», rekao je Mike. Bilo je ljeto, oko podneva, u njegovoj kući, otac mu je radio, majka je bila u kupovini. Mike, Jack i ja, sva trojica smo se dosađivali. U povjerenju, onako besposlen, razmišljao sam da ne bi bio kraj svijeta ako bi škola počela nešto ranije, prije nego se ubijem od dosade. «Što ćemo raditi», pitao sam. «Možemo popiti nešto!» Najednom sam postao nervozan. Nije mislio na limunadu. «Popiti što?» «Popiti pivo.» «Što kažeš?», rekao je Jack. «Imaš pivo.» «Tone piva.» «Idemo uzeti!» Bio sam gurnut u pravcu kojim nisam htio ići... Greda koja je predstavljala ravnotežu u mom životu, opasno se naginjala. «Nisam siguran da je to pametno», rekao sam. «Tvoj tata će otkriti kad dođe kući i vidi da nema piva.» «Ma daj», rekao je Mike. «Ima i previše, imaju društvo večeras. Neće ni primjetiti da nedostaje nekoliko boca». Mike je nestao u kuhinji i kad se vratio u jednoj je ruci držao tri boce, u drugoj tri čaše i otvarač za boce u zubima. Stavio je čaše na niski stolić za kavu. «Ovo je ludo», mislio sam. «Nisam dovoljno star da bih pio!». «Hoće li te ubiti kad otkrije?» pitao sam «ili ćete samo obogaljiti?». «Neće otkriti» rekao je prijatelj. «To trebamo napraviti prije ili kasnije». «Kakva je razlika ako to učinimo prije? Slažeš se, Jack?». «Naravno.» «Slažeš se, Jack?» «Slažem». «Slažem se, Dickie?» «Ne znam, valjda». «Natočimo za dva muškarca i jedno dijete». «Daj prestani» rekao sam. Tko zna, mislio sam, ovo bi trebalo biti nešto fino. Hladno, u vrućem danu. Svi muškarci piju pivo, osim mog tate. Jedna čaša vjerojatno nije dovoljna da me napije, i ako je tako dobro kako pričaju kakve ima veze što sam nekoliko godina premlad? Čelična ravnoteža u meni tako

se divlje nagnula da sam jedva ostao na nogama. Pojma nisam imao što bi se dogodilo ako padnem i nije me zanimalo. Mike je fućkajući otvorio boce, natočio pjenušavu žutu tekućinu u naše staklene krige. Podigao je svoje pivo, slasno oblizujući usnice. «Na zdravlje, dečki. Za nas!» Pili smo. Pola gutljaja i grlo mi se stisnulo. Hladno, da. Fino? Odvratno! Ovo nije bilo u redu. Ja sam još uvijek premlad da bih pio pivo. «Fuj!» rekao sam. Ovo bi trebalo biti dobro. «Samo naprijed» rekao je Mike, držeći čašu visoku u ruci. «Da», rekao je Jack. «Mogao bih se naviknuti na ovo». «Prestanite» rekao sam «vi niste normalni. Ovo ima okus kemikalije, oni to naliju u lonac i pusti da se usmrđi». «Fermentira – prava riječ je fermentira». Mike je zaboravio da smo prijatelji. «To je pivo, zaboga!» «Ne radi se o tome kakvog je okusa, ili što ti se ne sviđa. Svidat će ti se kad popiješ više. Ali sada, MORAŠ PITI!» Smrznuo sam se od straha... Zar moram to napraviti, bez obzira što to nije ono što je za mene u redu. Je li ovo odrastanje kad moraš raditi ono što i drugi rade? Ništa mi se tu ne dopada. Kako ću van iz ovoga? U pomoć! Kao odgovor, došla je eksplozija negdje u nekakvom kutku moje svijesti: ova nakaza misli da će mi on govoriti što trebam i ne trebam raditi? Što misli on time: TI MORAŠ. Ti ne moraš ništa ako nećeš! Ovaj magarac ti govori da napraviš TI ono što hoće ON! Tresnuo sam čašom o stol, pivo je letjelo uokolo. «Ja NE moram, Mike. NITKO MI NE MOŽE NIŠTA NAREDITI!» Njih dvojica promatrala su me bez riječi. «Neću!» skočio sam bijesan, podižući prst, neka me pokušaju zaustaviti. «Nitko!». Jurnuo sam van, tresnuvši vrata za sobom i izgledao sam jednako zapanjen kao njih dvojica. Tko je taj divlji čovjek koji me obuzeo? Ponosno sam išao niz ulicu prema kući, brzo se hladeći, vidjevši najedanput da je ogromna čelična greda moje ravnoteže opet vodoravna i čvrsta kao stijena. Trepnuo sam, nasmiješio se malo, glasno se nasmijao. Taj tip je ...divlji. I on je ja! On je na mojoj strani. Tko si ti? Nitko te ne prisiljava ni na što! Shvaćaš to, Dick? Nikada! Nitko! Ni Mike, ni Jack, ni mama ili tata ili nitko u tvom životu ne može te prisiliti da napraviš ono što ne želiš. Čekaj malo, mislio sam, Mike je moj prijatelj. Ne moram se braniti od vlastitih prijatelja! Mike nije tvoj prijatelj. Nauči već sada da je najbolji prijatelj kojeg imaš Dick. **5'**

Učitelj kaže učenicima da on ovu priču razumije kao priču o slobodi, prijateljstvu i odlukama
Kako ste je vi razumjeli?

Učenicima podijeliti protokole ili ih zamoliti da na papiru napišu odgovore na navedena pitanja:

1. Što mi se dopalo u Dikovu postupanju i zašto? (ponudite argumente)
2. Što mi se nije dopalo i zašto? (ponudite argumente)
3. Što bih ja učinio/la u situaciji kada bi me netko od prijatelja nagovarao na nešto što ne želim ili za što ja vjerujem da nije dobro, pošteno, moralno, zdravo? Koje bih argumente ponudio?

Možete pozvati učenike, koji žele, da podijele s razredom neko svoje iskustvo u kojem su se, unatoč prijateljstvu, oduprli nagovoru na neželjeno ponašanje. **20'**

Prijedlog za dodatne aktivnosti Ponovni susret Dicka s prijateljima

ARGUMENTI

Što mi se dopalo u Dikovom postupanju i zašto? (ponudite argumente)

Dopalo mi se:

Argumenti:

Što mi se nije dopalo i zašto? (ponudite argumente)

Nije mi se dopalo:

Argumenti

Što bih ja učinio/la u situaciji kada bi me netko od prijatelja nagovarao na nešto što ne želim, ili za što ja vjerujem da nije dobro, pošteno, moralno, zdravo?

Koje bih argumente ponudio?

MOJI IZBORI

Moji izbori

Sve što biram i na što utječem

[illegible]

Moji neizbori

Sve što ne biram i na što ne utječem

[illegible]